

Népszavazási kampány (2. rész)

SAJTÓVISSZHANG

Political Capital

2004-12-17 09:58

HÍR:

Kuncze Gábor, az SZDSZ elnöke azt javasolta, hogy a parlamenti pártok elnökei folytassanak nyilvános vitát a népszavazás kérdéseiről. Gémesi György, az MDF elnökhelyettese pártja nyitottságát hangsúlyozta, Oláh Lajos MSZP-pártigazgató pedig azt mondta, hogy az MSZP hasznosnak tartja Kuncze Gábor kezdeményezését, és igent mond a felkérésre. Révész Máriusz, a Fidesz–MPSZ szóvivője közölte: Orbán Viktor nem mondja le egyetlen meghirdetett vidéki fórumát sem, ezért Fidesz–MPSZ elnöke udvarias hangvételű levélben válaszolt Kuncze Gábornak, amelyben kifejti, hogy a népszavazás kapcsán nem pártpolitikai vitára van szükség. Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úgy vélte, hogy az emberek 70-80 százaléka nem támogatja a december 5-i népszavazásra kitűzött kérdéseket, amelyeket nem most és nem így kellett volna feltenni, mert a kampány eltereli a figyelmet a lényegesebb feladatokról. Gyurcsány Ferenc szerint a népszavazást kierőszakolóknak és a Fidesz–MPSZ vezetőinek személyes politikai haszonszerzés volt a céljuk, a magyarság valódi érdekeit határon innen és túl azonban nem szolgálja ez a lépés. Orbán Viktor Fidesz–MPSZ kaposvári nagygyűlésen arról beszélt: a kettős állampolgárság megadása azt jelenti, hogy a határon túl élő magyarok úgy kaphatnak magyar állampolgárságot, hogy ehhez nem kell elhagyniuk a szülőföldjüket. A pártelnök szerint ezért téves az MSZP és az SZDSZ azon feltételezése, hogy a határon túli magyarok mindannyian át fognak települni Magyarországra. Hiller István, az MSZP elnöke a négy parlamenti párt televíziós vitaműsorában hangsúlyozta: zsákutca a népszavazás, mert nem oldja meg a határon túli magyarság ügyét, viszont beláthatatlanok a következményei a Magyarországon élő magyarokra nézve. Áder János, a Fidesz–MPSZ frakcióvezetője hazugnak és alaptalanul riogatónak nevezte a szocialisták kettős állampolgárságot ellenző kampányát, és arra hívta fel a figyelmet, hogy a státustörvény elfogadása előtt is 23 millió román munkavállalóval riogatott az MSZP. Kuncze Gábor, az SZDSZ elnöke szerint a népszavazási kérdések kényszerpályára visznek, és mivel felelős igent nem lehet mondani, nem kell végigmenni a kényszerpályán, hanem nemmel kell szavazni. Gémesi György, az MDF elnökhelyettese elfogadhatatlannak nevezte, hogy a határon túli magyarok ügyéből bárki pénzügyi, anyagi kérdést, politikai hisztériakeltést csináljon. A kisebbik ellenzéki párt elnökhelyettese ugyanakkor szégyennek nevezte, hogy a Kormány nem ad tájékoztatást arról, mit is jelent a kettős állampolgárság.

Az ellenzék álláspontját támogató vélemények:

[...] A kérdés nem pártpolitikai. Nem is politikai párt tette fel. A kérdés nemzeti. És személyes. Valójában arra kell választ adni, hogy Magyarország polgárai akarják-e, hogy a magukat magyarnak vallókat magyarnak tekintsük. Erre a történelmi kérdésre most lehet, és most kell válaszolni. A magyar szellemi élet sok

kiválósága megszólalt az elmúlt napokban. Szinte egyöntetűen az igen mellett. A megszólalók, a legszélesebb értelemben vett kultúra véleményformálói – politikai ízlésüktől és életfelfogásuktól függetlenül – igennel felelnek a feltett kérdésre. Sokan persze hallgatnak, mert a kérdést sajnos Gyurcsány Ferenc, Hiller István és Kuncze Gábor korán és elhamarkodottan kimondott „nemje” politikai kérdéssé tette. Majd megítéli őket a politikatörténet, már ha szerepelnek benne. Hiller Istvánt, Eötvös József, Trefort Ágoston, Klebelsberg Kunó utódját azonban e helyütt is szeretném még egyszer megkérdezni, hogy kultuszminiszterként a magyar kultúra mai és korábbi alkotói közül kiknek a szellemében biztatja arra honfitársainkat, hogy rekesszék ki a nemzetből a magukat magyarnak valló határon túli magyarokat. [...] A magyar szellemi élet más, sokszor kis jelentőségű ügyekben is hangos véleményformálói azonban hallgatnak. Egyedül **Eörsi Istvánt** és Kis Jánost hallottam a nemet propagálni. Jól gondolom-e, hogy a többiek hallgatásának oka az, hogy átérezve a kérdés jelentőségét és történelmi súlyát, valójában igent szeretnének mondani, de a szellemi élet szokásos szekértábori besorolása szerint úgy éreztetik, hogy megszólalásukkal politikai állásfoglalást tesznek? Pedig nem így van! Nemzeti sorskérdésben az írástudóknak meg kell szólalniuk.

[...] A magyar média nagy része ugyanis készséggel közreműködik abban, hogy az igent mondó véleményformálók hangja és arca ne jusson el az emberekhez. Erre a minap a közszolgálati Magyar Televízió szolgáltatott szomorú példát. A Professzorok Batthyány Köre, több mint kétszáz egyetemi tanár – jelentős részben akadémikusok – egyesülete úgy ítélte meg, hogy december 5-én a magyarság sorsát alakító népszavazásra kerül sor, ezért november 21-én összejövetelt rendezett a kérdésről. A többórás, nyilvános rendezvényen a kör felhívásához a magyar tudomány, a művészet, a sport, a média és a közélet több száz ismert, köztiszteltben álló személyisége csatlakozott. A rendezvényen megszólalt például Magyarország mindhárom Bolyai-díjasa.

[...] A szellemi élet sok véleményformáló képviselője így is hozzájárult, hogy a magyar összetartozás ügyében olyan összefogás jöjjön létre, amely december 5-ét a magyar történelem katartikus napjává teheti. A politikai címkézéstől való félelem és a média elfogultsága azonban sok kiváló, a nemzetért felelősséget érző értelmiségit hallgatásra késztetett vagy kárhoztatott, s a közvélemény alakítását szájhősökre és primitív ijesztgetőkre hagyták.

(Pálinkás József: Politikai címkézés és a média elfogultsága, Magyar Nemzet, 2004. december 2.)

[...] A polgári értékrend hívei azzal győzték le a trianoni átkot, hogy átléptek fölötté és a gyűlölettel, a kirekesztéssel, az árulással és a megalkuvással szembe a szeretet parancsát helyezték. A „hiszünk a szeretet és az összefogás erejében” univerzális parancsa egy magasabb dimenzióba emelte mindazokat, akik mertek és tudtak hinni ebben az isteni ihletésű igében; és ebben a magasabb dimenzióban most vasárnap totális győzelmet aratnak.

[...] A baloldal és a liberálisok nem azért veszítenek szinte folyamatosan [...], mert rossz oldalon állnak, hanem azért, mert nem ismerték fel, hogy megváltozott az idő. A modernsége hivatkozó, de azt csak álarcként viselő balliberális had beleégett a múlt századi rögeszméjébe kizárólagosságról, egyeduralomról, küldetésstudatról és felsőbbrendűségről: elhitte, hogy semmi volt, s minden lesz, s hogy a gyűlölt földet kidöntheti sarkából.

[...] A balliberálisok azonban még mindig a Horthy-korszakban élnek, hiszen azt árulták el, és amint a bűnös visszatér a tett színhelyére, úgy ragaszkodnak

görcsösen a revizionizmus régen holt fantomjához.

(**Bencsik András:** Begyógyulnak a sebek, **Magyar Demokrata**, 2004. december 2.)

Gusztustalan, émelyítő, szégyentelenül képmutató, pöffeteg, öntelt, sunyi a baloldal és a kormány tagjainak a viselkedése. És az riasztja, taszítja a jó ízlésű, jóézésű embert tőlük, hogy jól szervezettek, az élet és a politika minden területén következetesen azok. Az alja nyilatkozatok, a rosszhiszemű érvelések, az arcrándulás nélküli hazudozások vitathatatlan nagymesterei.

[...] Csak az elmúlt hetekben annyi fekáliabuborék tört felszínre rosszvoltukból, hogy felsorolni sem lehet.

[...] A baloldali gépezet először enyhe gúnnyal, azután növekvő aggodalommal, majd dühbe gurulva vette tudomásul a népakart aláírásokban történő megfogalmazását. És ahelyett, hogy hosszú hónapok alatt felkészült volna egy tisztességes megoldásra, egymás közt acsarkodtak, az MSZP és az SZDSZ eminensei rángatták egymás kezéből a nép maradék vagyonát, mint a Guttman-nadrágot, és amikor hirtelen szembesültek a ténnyel, pánikba estek. A pánik arra volt jó, hogy egy pillanatra igazi arcukat mutatták.

[...] Mindazonáltal van egy eszelősen buta és rosszhiszemű szavazórégünk. Tessék csak olvasni az ATV szalagcímait. És van egy szolgálékú médiahaduk és bértollnokbandájuk. Ezekre építenek, ezek hazudoznak és nyáladzanak. De reméljük, van még agyuk, megvilágosodik előbb-utóbb.

(**Szalay Károly:** Nyúlós, ragacsos..., **Magyar Demokrata**, 2004. december 2.)

[...] Vasárnap el kell vágnunk a torkát a modernségnek, tudja-e kegyelmed. Mert a modernség a gazemberek dárídója lett. A modernség kapujában már nem áll senki, csak egy rakás disznófejű nagyúr... „Megöl a disznófejű Nagyúr, / Éreztem, megöl, ha hagyom, / Vigyorgott rám és ült meredten: / Az aranyon ült, az aranyon, / Éreztem, megöl, ha hagyom.” Nem simogatjuk tovább sertéstestét, az undokot, de nem ám. Most mindenki igent akar... Határon belül és túl. Mindenki, kivéve azokat. A disznófejű nagyurakat. Mindenki a nemzethez akar tartozni. Kivéve azokat. A disznófejű, internacionalista nagyurakat. Hát ahogy Benyó Berci barátom mondta: a vasárnap nem arról szól, hogy a határon túli testvéreink lehetnek-e magyar állampolgárok. A vasárnap arról szól, hogy mi lehetünk-e még hétfőn is magyarok... Jókedvű, magabizó, szép magyarok. A Balassa Bálint népe. Koppány népe. Árpád népe. S Koppány majd felteszi Vajk fejére a koronát. Mert Koppány is enged, s mert Istvánnak meg kell tanulnia Vajknak lenni. Haza és haladás? Ugyan... Haladtunk eleget. Jöhet végre a haza, másképpen beledöglünk a haladásba...

[...] Ne törjük össze az álmot. Az álmot, ami elindul minden éjjel, immáron nyolcvannégy esztendeje. Elindul a Gyimesekből, végigszáll az Áldomás-pataka felett, s beszökik aztán Kárpátaljára a máramarosi bérceken át, megáll Huszton, Munkácson, Ungváron és Beregszászon, s indul tovább, föl a Szepességbe, kicsike, gyönyörű Árva vármegyébe, onnét vissza Csallóközbe, hogy végigrepülve Burgenlandon megérkezzen a Délvidékre. Arról szól ez a mi álmunk, hogy bármi történt, s történjék bármi, mi egy nemzet vagyunk. Ne törjük össze az álmot. Hiszen leggyönyörűbb álmunkkal szemben nem áll semmi más, csak az SZDSZ és az MSZP új jelszava: Aki magyar tőlünk tart. Ez igaz. Csak legyünk többen.

(**Bayer Zsolt:** Igennek kell lennie, **Magyar Nemzet**, 2004. december 3.)

[...] A kormánypártok megint nem tudtak mást adni, csak mi lényegük. Az SZDSZ álláspontja legalább következetes. Ez a kommandó megalakulásától fogva

nyilvánvalóvá tette, hogy lenézi, megveti és gyűlöli a magyarságot. Ennek szellemében politizálnak 1990-től kezdve, most sem tettek mást. Hát persze: majd éppen ők fogják szorgalmazni, hogy ez a szerintük háborús bűnös, antiszemita csőcselék legalább jelképesen egységes nemzetnek érezhesse magát. Az MSZP esete más lapra tartozik. A párt vezetése villámgyorsan, mondhatni reflexből reagált nemmel. Leporolták 2002-ben jól bevált hazugsággépüket, amely ugyanúgy elkezdte ontani ugyanazokat az aljasságokat. Idejönnek, elveszik, sokba kerül, mi fizetjük, özönlének, bűnöznek, kiforgatnak. Ezeket harsogják. Jellegzetes MSZP-s kórtünetnek nevezhető, hogy ez a párt pontosan azt a sötét, aljas, alpári és kirekesztő érvrendszert alkalmazza, amelyet Nyugat-Európában kizárólag a szélsőjobbboldali, ultranacionalista alakulatok mernek beemelni a közbeszédbe. Tegyük hozzá: ott sikertelenül. A szocialisták 2001 decemberében huszonhárommillió románt vizionáltak a magyar munkaerőpiacra. Ekkor vált nyilvánvalóvá minden gondolkodó ember számára, hogy ennek a pártnak semmi nem drága azért, hogy hatalomra kerüljön. Most nem ez a tét. Az MSZP hatalmon van, 2006 nyaráig hatalmon is marad, és hogy tovább kormányozhatnak-e, vagy ellenzékbe kényszerülnek, az az akkori demokratikus választástól függ majd. Nem ettől a népszavazástól. És mégis. Most hárommillió, bottal idebicegő magyar nyugdíjast vetítenek a nagyérdeműnek. Tudják, hogy hazudnak, hiszen éppen ők fogják aláírni azt a román-magyar egyezményt – amelyet egyébként már a nyáron aláírhattak volna –, ami garantálja, hogy a magyar államot az esetlegesen áttelepülő nyugdíjasok semmilyen többletköltsége nem terheli, és mégis ezt hajtogatják. Százmilliárdos összegek repkednek, most nem a zsebeikbe, hiszen kampány van, hanem a levegőben. Ám ebben a gyűlöletprojektben most nem őszinte partner a szocialista párt tagsága. Búvópatakként csörgedezett az elégedetlenség, és az utóbbi napokban felszínre is tört. Vannak szocialisták, sokan vannak, akik tiltakoznak a pártvezetés uszító populizmusa ellen.

[...] Ha a népszavazás érvénytelen lesz, az nem pártok veresége lesz, és érvényessége sem lesz pártok győzelme. A közöny és a tagadás pedig nem örül, és nem szomorkodik. Csak azok az emberek szenvedhetnek itt vereséget, vagy ünnepelhetnek győzelmet, akik minden tudatlúgozás és butítás ellenére sem óhajtanak felolvadni a globalizált világ összemázolt kultúrájában. Ezek az emberek az Európai Unióban élnek, de családi ügyeiket nem bízzák a brüsszeli kolossalra, nem remélik tőle minden probléma megoldását. Magyarországról nézve a kettős állampolgárság kérdése nemzeti kérdés, Brüsszelből nézve azonban csak családi ügy. Oldjuk meg mi.

(Csermely Péter: Igen, Magyar Nemzet, 2004. december 3.)

[...] Vonatkoztassunk el attól, hogy a népszavazás ötlete rossz, kiagyalóit mögöttes szándékok vezérelték. Ha csak a kérdést nézzük „akarja-e, (...) hogy magyar állampolgárságot kapjon az a magát magyar nemzetiségűnek valló nem Magyarországon lakó nem magyar állampolgár, akkor ezzel szemben az említett érvek egyike sem meggyőző. Ha egyszerre hárommillió magyar települne át, akkor ez jelentős terhekkel járna. Ennek a lehetősége azonban nulla. Ezzel szemben évtizedek óta Magyarország haszna, hogy a szomszédos országokból a legmobilabb, legmunkaképesebb és legfiatalabb korosztály települ át, ahol adót és járulékokat fizet, jóval többet, mint amennyit abból felhasznál. Különböző mértékben ugyan, de fizetnek adót és járulékokat az ideiglenesen itt dolgozók is.

[...] Ne feledjük, hogy minden áttelepülő magyar egyúttal anyaországa államkincstárának részeit akkor is átviszi, ha zsebében egy fillér sincs. Megszületése

óta ugyanis orvosi ellátás, iskolai képzés stb. címén a román, szerb vagy szlovák költségvetés tetemes összegeket költött rá.

[...] Demográfiai okokból már most is el kell gondolkodni azon, hogy a fogyó népességet kikkel pótoljuk. Betelepülés nélkül a magyar nyugdíjrendszer és a magyar gazdaság középtávon sem fenntartható. A nem magyar betelepülők esetében az államnak tetemes összegeket kell költenie az érintettek kulturális integrálására. Erre magyarok betelepülésekor nincs szükség.

[...] Ami a politikai ellenérveket illeti: lehetséges, hogy ha a határon túli magyarok csakugyan kérik a kettős állampolgárságot, akkor politikai konfliktus alakul ki. E konfliktus terhét elsősorban a határon túli magyarok fogják viselni, és biztosak lehetünk benne, hogy megvan rá az okuk, ha ezt vállalják. Helyettük ezt a kérdést nem dönthetjük el. Illúzió azt gondolni, hogy akiknek a szemében az erdélyi magyarok kettős állampolgársága szálla, együtt szeretnének élni velük kettős állampolgárság nélkül.”

(Ungváry Krisztián: A megtagadhatatlan igen, Magyar Narancs, 2004. december 2.)

A kormányoldal álláspontját támogató vélemények:

[...] Orbán rájött, hogy a modern amerikai marketing módszereivel, eszközeivel – a tévétől az óriásplakáton át az internetig és az sms-ekig – pillanatok alatt hadseregeket tud mozgósítani, a tömegek gyors és hatásos vezényléséhez azonban a technológián kívül rövid, érzelmi üzenetek kellenek. Magyarság, kokárda, hit, tiszta erkölcs, az ellenfél egyszerű és könnyen érthető legonoszozása vagy lehazaárulózása, vagyis csupa hasonló, mint Amerikában. Nem konkrétumok, csupán hívószavak, amelyek az emberekben kiváltják a pavlovi reflexeket: gondolkodás nélküli cselekvésre, vagy legalább érzelmekre és a legszenvedélyesebb megnyilvánulásokra készítetik őket. A költségvetésről alapvetően csak racionálisan lehet vitázni, arról viszont, hogy ki a becsületes magyar és ki a hazaáruló, már csak elborult aggyal. A hazaárulóról pedig aztán könnyebb bebizonyítani, hogy szántsándékkal csinál gyalázatos költségvetést, hogy oktatási reformja csak a hagyományos értékrend szétverését, a magyar tudat szisztematikus lebontását szolgálja, az egészségügyi reform pedig nem mást akar, mint a betegek üzletszerű legyilkolását, mert az a legolcsóbb. De, hogy a hazaárulás – mint kifejezés, mit kifejezés, mint érv – egyáltalán bekerülhet a felelős közpolitikai dialógusba az kivételesen elriasztó állapotokat jelez.

(Bolgár György: A helyzet rossz, de reménytelen, Népszava, 2004. december 3.)

Mondhatnám azt is persze, hogy el a kezekkel. El a kezekkel, amelyek a szívemet akarják félre lökni. El azoknak a kezével, akik rideg számítással írnak összetartozásról, szeretetről, történelmi adósságtételről, miközben durván sértik mások érzelmeit. Ők azok, akik a családi történelemben a sok-sok ismétlés, az újra és újra elővett fényképek és a családi mesék által élővé varázsolt örömet és bánatot merészelik minősíteni így vagy úgy, ki akarván lökni mások saját történelmét a nemzeti történelem lapjairól.

[...] El a kezekkel a könnyelműen és hátsó szándékkal feltett kérdésektől. El a kezekkel a vállat vonva vagy mások kioktatására rajzolt ikszjelektől. El a kezekkel a felelősségáthárító pótcselekvésektől, legyen szó akár mindannyiunk vérszerinti vagy nemzettudatunkban vállalt testvéreiről, akár a szegénységtől rettegőket ijeszteni

akaró privatizációról. Az álságos kérdés nem jobb, mint a hamis.

[...] Föl a szívekkel a politika fölé. Föl a szívekkel, följobb, mint ahogy téli nap világít, föl a szívekkel a határok fölé, és higgyük, hogy a világos értelem és az önzésen túllépő érzelem adja a számunkra a megnyugtató megoldást. Nem egyetlen napra, egyetlen döntésre. Dédanyám obeliszkje, a vele egy sírban nyugvó ruszin, dalmát, sváb vérbe oltott magyarok neve a sírkövön, a hosszúmezei és szatmári temetők mind arra figyelmeztetnek, hogy a most élőknek és az utánuk következőknek is sok évszázados kötelessége az örökséget híven megőrizni. Ehhez pedig nem egyetlen ikszel kell, hanem hűség, kitartás és szeretet.

(Kósáné Kovács Magda: Föl a szívekkel, **Népszava**, 2004. december 3.)

A népszavazási kampánnyal kapcsolatos egyéb vélemények:

[...] A két nagy párt állásfoglalása egyértelmű, a legtöbb elemzés pedig készpénznek veszi, hogy a Fidesz a kezdeményező Fél, hosszú hónapok után újra ő „irányítja a közbeszédet”, s ügyes taktikai húzással aggatja a szocialistákra a nemzetvesztés és az országkiárúsítás vádját. A megújuló MSZP-t Orbánék ily módon sikeresen láttatják a köz előtt változásra képtelen politikai erőként. A Fidesz e megközelítés szerint olyan lendületet vehet, ami akár 2006-ig is kitart a másik eshetőségről viszont nem, vagy alig esik szó, halott semmivel sem kisebb a realitása. Az MSZP (és az SZDSZ) ugyanis nemcsak gyorsan, de nagyon is határozottan mondott nemet a két kérdésre. Vajon tényleg ennyire ostobák volnának, hogy nem mérték föl az állampolgárság elutasítása miatt várható ellenszenyhullámot, mint ahogy oly sokan mondják ezt még a baloldalon is? Meglehet, épp az ellenkezője igaz. Nem a Fidesz hajszolta az MSZP-t a „nemzetietlen” álláspont vállalásába, hanem az MSZP terelte be Orbánékat a nacionalizmus utcájába. Ahová amúgy nem volt nehéz bevenni a Fideszt, mivel a nemzeti érzelmek felbuzgatásán kívül már régóta nincs épkézláb ötletük. Amúgy meg miért zavarná a szocialistákat vagy szimpatizánsaikat, ha a jobboldal lehazaárulozza őket? Odateszik a többi mellé; és inkább az összetartozás érzését erősíti bennük. Nehogy már egy Orbán vagy egy Patrubány mondja meg, mi az igazi hazafiság. Akármilyen lesz is a vasárnapi végeredmény, a magyarkérdés – ami így, ebben a formában álkérdés, és normális esetben semmiképpen sem a magyar társadalom központi problémája hónapokig téma marad. Ha az igen győz, még tovább is. Beindul a jobboldalon a licitálás, ki tud föbbet tenni a határon túli magyarokért, és nem kell különösebb jóstehetség ahhoz, hogy előre megmondjuk, mindig lesz valaki, aki nagyobbakat akar, és ezért vadabbat mond az előtte szólónál. A „nemzeti ügyek természete már csak ilyen. A Fidesznek pedig tartania kell a tempót, ha e konzervatív-kereszténynemzeti stb. versengésben nem akar lemaradni. Márpedig büntetlenül nem lehet hülyeségeket összehordani: nem lehetett 1998–2002 között sem, amikor Orbánéknak Csurka jelentette a mércét a MIÉP-szavazók megnyeréséért vívott küzdelemben.

[...] A magyarkérdés mostani prezentálása – amelynek lényege, hogy végzetesen összezavarja a nemzethez és az államhoz tartozás kritériumait, nota bene térségünkben a háborúk mindig ezzel kezdődnek bizonyosan ilyen álügy. Kiderül ez majd péntek este is, amikor Gyurcsány Ferenc egyedül vitázik három, a saját közösségükben is radikálisnak tarlott határon túli politikussal. Ezt maga az MSZP agitprop sem rendezhette volna jobban: a magányos miniszterelnök a társadalom „valós” kérdéseiről fog beszélni, Tőkés Lászlóék érzelmekről, erkölcsi elégtételről stb.

[...] A Fidesznek viszont olyan fordulatra volna szüksége ahhoz, hogy a

magyarkérdéstől megszabaduljon, amire aligha van már ereje és késztetése. Orbánék jelen idejű szárnyalása persze óvatossá tesz mindenkit, de a lehetőségek között nagyon is számon kell tartani, hogy a magyarkérdéssel és a privatizációellenes posztkommunista demagógiával elkezdődött a szövetségbe forrt Fidesz hanyatlása. Csak arra kell vigyázni, hogy agóniája ne döntsön romba mindent.”

(Szerkesztőségi álláspont: Az utolsó kártya, Magyar Narancs, 2004. december 2.)

Essünk túl a népszavazás könnyebbik részén. A kormány által tervezett kórházprivatizációt lehet, hogy jó lesz, lehet, hogy nem, a konkrét terv ellen lehetne akár népszavazni is, de általában mindenféle magónosítást ellenezni az egészségügyben ostoba szélsőbaloldali demagógia. Illelnek hozzá a jelszavak, hogy az egészség nem üzlet, vagy hogy védjük meg a kórházainkat. De bizony sok szempontból üzlet az ma is – gondoljunk a gyógyszerekre –, a kórházainkat meg nem megvédeni kéne, hanem javítani rajtuk.

[...] Odáig biztos, hogy ez a határon túli magyarok döntő többségének nagyon rosszul fog esni, és tovább mérgezi azt a viszont, amelyet már amúgy is megterhelt, hogy az elmúlt másfél évtizedben Magyarország közel sem segített annyit a határon túliakon, amennyi módjában állt volna. Egyik kormány idején sem. Hogy a nem győzelme miatti megbántottság aztán átcsap-e valamiféle elfordulásba, amely aztán akár az asszimiláció felgyorsulásában vagy éppen bevándorlásban mutatkozik-e majd meg, nem tudjuk. Ez nyilván azon is múlik, előáll-e cserébe a kormány egy épkezláb tervvel, a Szülőföld program jelenlegi formájában nem az. Az „igen” utáni helyzet biztos pontja, hogy az erdélyi autonómia tökéletesen elérhetetlenné válik Bukarest ellenállása miatt. Ez pedig újfent az áttelepülés mellett szólhat. (Persze gazdasági szempontból az is lehet racionális vélemény, hogy Magyarországnak jó a bevándorlás, ám ez nem egyszerűen racionális ügy.) Ami a magyar költségvetésre rótt terheket illeti, vélhetően a pártok meg fogják találni a megoldást, hogy ezek csekélyek legyenek. Aztán, hogy ez a legkisebb közös nevező milyen hatásokat vált ki a határon túl, megint csak nem látható előre. Kényelmes lenne ennyi ismeretlen láttán azt javasolni, hogy ne menjünk el szavazni, de úgy gondoljuk, egy demokráciában, ha lehet szavazni, akkor kell is. A távolmaradásnál az is jobb megoldás, ha érvénytelen szavazatot adunk le, tulajdonképpen az is egy gyenge nem. Igen, nem, érvénytelen; hogy melyik volt a jó döntés, az évek múlva fog kiderülni.

(MH-álláspont: Egy biztos nem, Magyar Hírlap, 2004. december 3.)

Belpolitikai játszmává vált a vasárnapi népszavazáson feltett két kérdés. Az ellenzéki Fidesz–MPSZ mozgósítására válaszul a szocialisták és a szabad demokraták erős ellenkampányba kezdtek. Pedig történhetett volna másképpen. A referendumot ugyanis a magyar politikai paletta két szélsőséges csoportja, a kommunista-utód Munkáspárt, valamint a Magyarok Világszövetségének a mértéktartó jobboldal által korábban szalonképtelennek minősített vezetése kezdeményezte.

[...] Ahelyett, hogy a parlamenti pártok élből utasították volna el a szélekről feltett kérdéseket, egymásra licitálva kísérik meg saját céljaikra használni a népszavazási kezdeményezést. A Fidesz sutba dobta korábbi álláspontját, és egyszeriben kettősállampolgárság-párti lett. A kórházprivatizáció leállítását követelve pedig tovább erősítette – a nyugati jobboldali politikával szöges ellentétben álló magántőke-ellenességét. Az MSZP és koalíciós partnere ugyanakkor – ki tudja, miért? – felvette az eléje dobott kesztyűt, és némi hezitálás után határozott nemet

mondott a kérdésekre, akaratlanul is asszisztálva Orbán Viktor hatalmi játszmájához. Hetek óta sajátos kampány zajlik: a (határon túli) szavazatokért folyó harc jegyében a szociális és a nemzeti demagógia verseng egymással.

[...] Ami persze népszavazás nélkül is megoldható lett volna, megspórolva az ez ügyben folyó demagóg kampányt. Mindkét oldalon. Mert álságos, amint a Fidesz saját hatalmi céljaira használja föl a határon túl élő magyarokat, és parlamenti javaslat helyett az utcára viszi a nemzeti kérdést. De nem kevésbé álságos, amint az MSZP érvelésében egymással vetekszik a szociális („sokba kerülnek”) és a nemzeti („második Trianon”) demagógia.

[...] Az MSZP mélységesen antiliberális álláspontra helyezkedik, amikor az emberek szabad mozgását hátrébb szorítja a területiség elvénél. De érthetetlen az ügyben az SZDSZ véleménye is, miszerint rossz a kérdés és kevés az információ, ezért nemmel kell szavazni. Valójában a kettős állampolgárság elutasításának következményei ugyanúgy beláthatatlanok, mint az, ha az igenek kerülnek többségbe. A kampányt a szociális és a nemzeti demagógia uralja.

(Szerkesztőségi álláspont: Belpolitikai játszmává vált, Figyelő, 2004. december 2.)

Egy egész ország, pontosabban valamennyi választásra jogosult polgára került csapdahelyzetbe azzal, hogy vasárnap referendumot tartanak. A népnek két olyan kérdésről kell állást foglalnia, amelyekre egyszerűen nincs jó válasz. Az egyik – az egészségügyi privatizációról szóló – már önmagában is lehetetlenség, mert egy olyan törvény kapcsán vár választ, amely már nincs, hiszen megsemmisítették. A másik – a kettős állampolgárságról – pedig jelen formájában egy elméleti lehetőséget fogalmaz meg, megoldása pedig távoli és – ami ennél fontosabb – mindenképpen megosztó. Felelősen válaszolni tehát lehetetlenség a kérdésekre. Az is állásfoglalás persze, ha valaki nem megy el szavazni, de kétségkívül ez is kérdéseket vet fel, tehát megoldásnak aligha lehet jó.

[...] Most már nincs mit tenni. Vasárnap kinyitnak a szavazóhelyiségek, és állást kell foglalni. Nincsenek jó válaszok és nem lesz happy end. A kampány – immár a hazai hagyományoknak megfelelően – kellőképpen eldurvult, de a voksolás eredménye csak fokozza majd a hangulatot. Akármilyen lesz is a döntés a kettős állampolgárságról. Hiszen itt a látszat diadalmaskodik majd, és ezt a látszatot magyarázza majd mindenki. Ha nem mennek el eleget szavazni, vagy elmennek, és a többség nemet mond, az lesz a látszat, hogy az anyaország magára hagyta a magyarokat. Ha viszont az igenek győznek, az lesz a látszat, hogy hamarosan jobb lehet a határon túli magyaroknak, holott a voksolással még nem történik semmi. Csak annak lehetőségét teremti meg, hogy az Országgyűlés esetleg, majd egyszer, netán alkot valamilyen törvényt, ami kedvező lehet az érintetteknek.

[...] Az eredmény pedig – akármilyen lesz – jó nem lehet. Csapdába esett az ország és nincs kiút. Bármilyen történik is vasárnap, Magyarország és a magyarok – határon innen és túl – vesztek. Újra. Még háború sem kellett hozzá. Jótét lelkek határon belül megszervezték anélkül. Senkinek sincs oka az öröme.

(Szerkesztőségi álláspont: Csapdában, Népszava, 2004. december 3.)

A népszavazási kampánnyal foglalkozó publicisztikák:

Pálinkás József: Politikai címkézés és a média elfogultsága, Magyar Nemzet, 2004. december 2.

Bencsik András: Begyógyulnak a sebek, Magyar Demokrata, 2004. december 2.

Szalay Károly: Nyúlós, ragacsos..., Magyar Demokrata, 2004. december 2.

Ungváry Krisztián: A megtagadhatatlan igen, Magyar Narancs, 2004. december 2.
Szerkesztőségi álláspont: Belpolitikai játszmává vált, Figyelő, 2004. december 2.
Szerkesztőségi álláspont: Az utolsó kártya, Magyar Narancs, 2004. december 2.
Bayer Zsolt: Igennek kell lennie, Magyar Nemzet, 2004. december 3.
Csermely Péter: Igen, Magyar Nemzet, 2004. december 3.
Bolgár György: A helyzet rossz, de reménytelen, Népszava, 2004. december 3.
Kósáné Kovács Magda: Föl a szívekkel, Népszava, 2004. december 3.
MH-álláspont: Egy biztos nem, Magyar Hírlap, 2004. december 3.
Szerkesztőségi álláspont: Csapdában, Népszava, 2004. december 3.